

УДК 614.2:616-082-053.2:001.8

О.Б. Олексюк

Стан і динаміка організації надання медичної допомоги дітям у денних стаціонарах

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Мета – вивчити стан госпіталізації дітей Львівської області у денні стаціонари за 2008-2017 рр. та порівняти її із станом госпіталізації дітей у стаціонарні відділення лікарень.

Матеріали та методи. Проаналізовані дані звітів закладів охорони здоров'я Львівської області про їх діяльність (фф. №20 МОЗ України) за 2008-2017 рр. Використано методи: статистичний, аналітичний, порівняльного аналізу.

Результати та висновки. З 2008 до 2017 рр. показник забезпеченості дітей області ліжками у дитячих денних стаціонарах знизився на 10,1% (до 3,6‰), а рівні госпіталізації дітей зросли на 61,3% (до 213,6‰) за рахунок зростання обігу ліжка на 77,4% (до 59,4) та зменшення кількість дітей області на 5,7%. За цей же період забезпеченість дітей області ліжками в стаціонарах лікарень знизилась на 8,8% (до 53,2‰) з одночасним зростанням частоти госпіталізації на 13,6% (до 2097,4‰) та обігу ліжка на 22,0% (до 39,4).

Обіг ліжка денних стаціонарів області перевищував показники по Україні. Нижчі, у порівнянні із середньоукраїнськими, рівні госпіталізації дітей області в денні стаціонари були пов'язані із нижчим рівнем забезпеченості дітей області ліжками, а не з інтенсивністю їх використання.

Ключові слова: госпіталізація, денні стаціонари, стаціонари, діти.

Вступ

Реформування системи охорони здоров'я України нерозривно пов'язане із переорієнтацією галузі на пріоритетний розвиток первинної медико-санітарної допомоги, перехід до сімейної медицини, широке запровадження стаціонарозамінних форм медичного обслуговування населення [1-4]. Одним із реальних механізмів раціоналізації медичної допомоги, підвищення її доступності та якості є розвиток різнопрофільних денних стаціонарів (ДС), медико-соціальну та економічну ефективність яких доведено вітчизняною та зарубіжною практикою [2-5].

Мета роботи – вивчити стан організації госпіталізації дітей Львівської області у ДС за 2008-2017 рр. Провести порівняльний аналіз із рівнями госпіталізації дітей у стаціонарні відділення лікарень (стаціонари).

Матеріали та методи

Дослідження та необхідні розрахунки проведені за даними звітів закладів охорони здоров'я Львівської області про їх діяльність (фф. №20 МОЗ України) за період 2008-2017 рр. Використано такі методи: статистичний, аналітичний, порівняльний аналіз.

Результати дослідження та їх обговорення

За досліджуваний період кількість ліжок у ДС для дітей Львівської області зменшилась на 14,3% (з 203 ліжок у 2008 р. до 174 ліжок у 2017 р.), а показник забезпеченості дітей області ліжками ДС знизився на 10,1% (з 4,0 на 10

тис. дітей у 2008 р. до 3,6 на 10 тис. дітей у 2017 р.). Забезпеченість дітей області стаціонарними ліжками також знизилась на 8,8% (з 58,3 на 10 тис. дітей у 2008р. до 53,2 на 10 тис. дітей у 2017р.) (рис. 1). При цьому, слід зазначити, що за цей десятирічний період кількість дітей у віці 0-17 років в області зменшилась на 5,7% (з 513,0 тисяч у 2008 р. до 483,6 тис. у 2017 р.).

Порівняння середніх рівнів показників забезпеченості дітей області ліжками за два п'ятирічні періоди показало відсутність значущої різниці між ними, як щодо показників забезпеченості ліжками ДС ($3,8 \pm 0,05$ ‰ проти $3,7 \pm 0,07$ ‰, $p > 0,05$), так і щодо показників забезпеченості ліжками у стаціонарах ($58,5 \pm 0,30$ ‰ проти $57,1 \pm 1,09$ ‰, $p > 0,05$).

За період 2008-2017 рр. забезпеченість дітей області ліжками ДС була нижчою, ніж в середньому по Україні. Так, у 2009 р. показник забезпеченості дітей області ліжками ДС становив $3,8$ ‰ проти $7,8$ ‰ по Україні, а у 2016 р. – відповідно $3,9$ ‰ проти $7,3$ ‰ [6, 10]. У зв'язку із недостатнім забезпеченням дітей області ліжками ДС, за досліджуваний період $13,3 \pm 1,4\%$ пролікованих у ДС дітей, перебували на ліжках ДС для дорослих.

Забезпеченість дітей області стаціонарними ліжками протягом 2008-2013рр. була нижчою за відповідні показники по Україні ($58,6 \pm 0,6$ ‰ проти $64,5 \pm 0,28$ ‰, $p < 0,001$). У 2014-2017 рр. забезпеченість ліжками дітей області була на рівні загальноукраїнських показників ($56,6 \pm 1,3$ ‰ проти $58,6 \pm 2,4$ ‰, $p > 0,05$) [6-10].

Протягом досліджуваного періоду рівні госпіталізації дітей Львівської області у ДС зросли на 61,3% (з 132,4 в 2008 р. до 213,6 на 10 тис. дітей у 2017 р.), а частота госпіталізації дітей у стаціонари – на 13,6% (відповідно з 1847,2 до 2097,4 на 10 тис. дітей) (рис. 2).

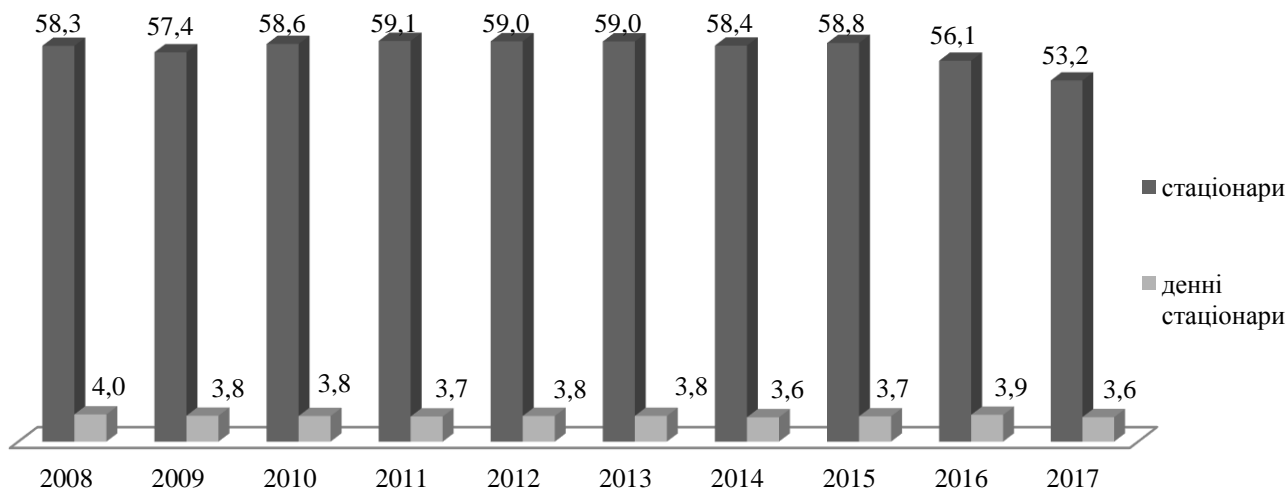

Рис. 1. Забезпеченість дітей Львівської області ліжками у стаціонарах та денних стаціонарах для дітей у 2008-2017 рр. (на 10 тис. дітей)

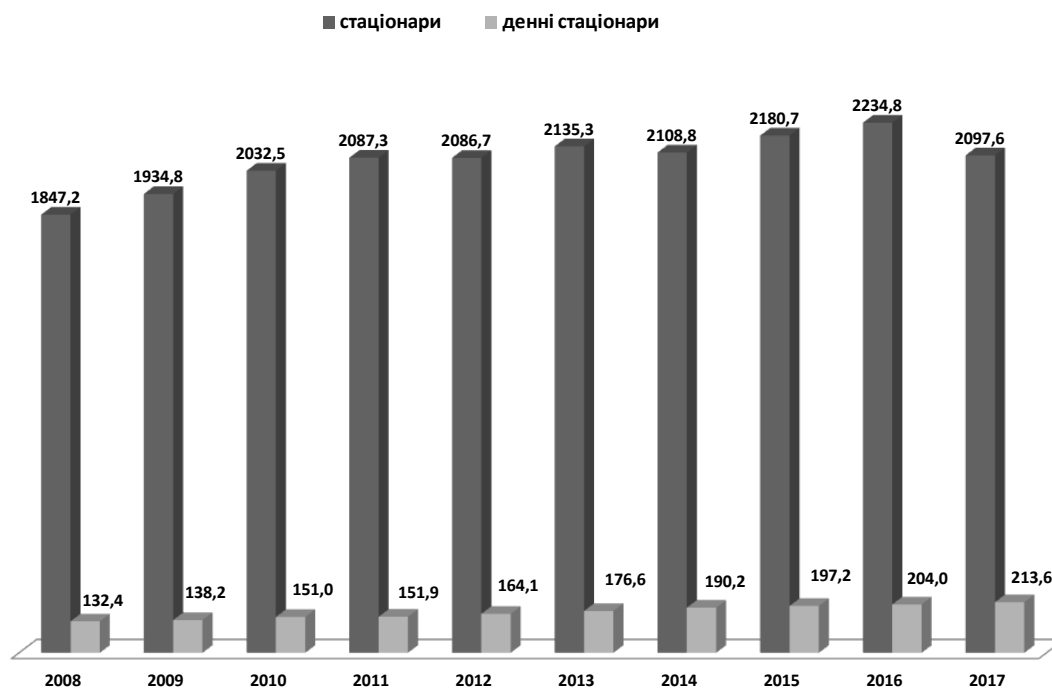

Рис. 2. Частота госпіталізації дітей Львівської області у стаціонари та денні стаціонари в 2008-2017 рр. (на 10 тис. дітей)

У 2013-2017 рр. середні рівні госпіталізації дітей, як у ДС, так і у стаціонари, значуще ($p < 0,01$) перевищували відповідні показники у 2008-2012 рр. і становили при госпіталізації у ДС $196,3 \pm 6,26\%$ проти $147,5 \pm 5,58\%$, а при госпіталізації в стаціонари – $1997,7 \pm 46,78\%$ проти $2151,4 \pm 25,28\%$.

У порівнянні зі середніми показниками по Україні, рівні госпіталізації дітей області в ДС були нижчими. Так, у 2009 р. частота госпіталізації дітей в ДС становила $138,2\%$ у Львівській області та $281,6\%$ в Україні, а у 2016 р. – відповідно $204,0\%$ та $308,5\%$ [6, 10].

Протягом 2008-2013 рр. частота госпіталізації дітей у стаціонари області була значуще нижчою від загальноукраїнських рівнів ($2055,3 \pm 34,24$ проти $2383,3 \pm 19,26$ на 10 тис. дітей $p < 0,001$), а у період 2014-2017 рр. – на рівні показників по Україні ($2155,5 \pm 32,22\%$ проти $2102,1 \pm 21,7\%$, $p > 0,05$) [6-10].

За період 2008-2017 рр. обіг ліжка у ДС виріс на $77,4\%$ (з $33,5$ у 2008р. до $59,4$ у 2017 р.), а у стаціонарах області – лише на $22,0\%$ (відповідно з $32,3$ до $39,4$) (рис. 3). У 2017 р. обіг ліжка в ДС був у $1,5$ разу вищим за обіг ліжка в стаціонарі.

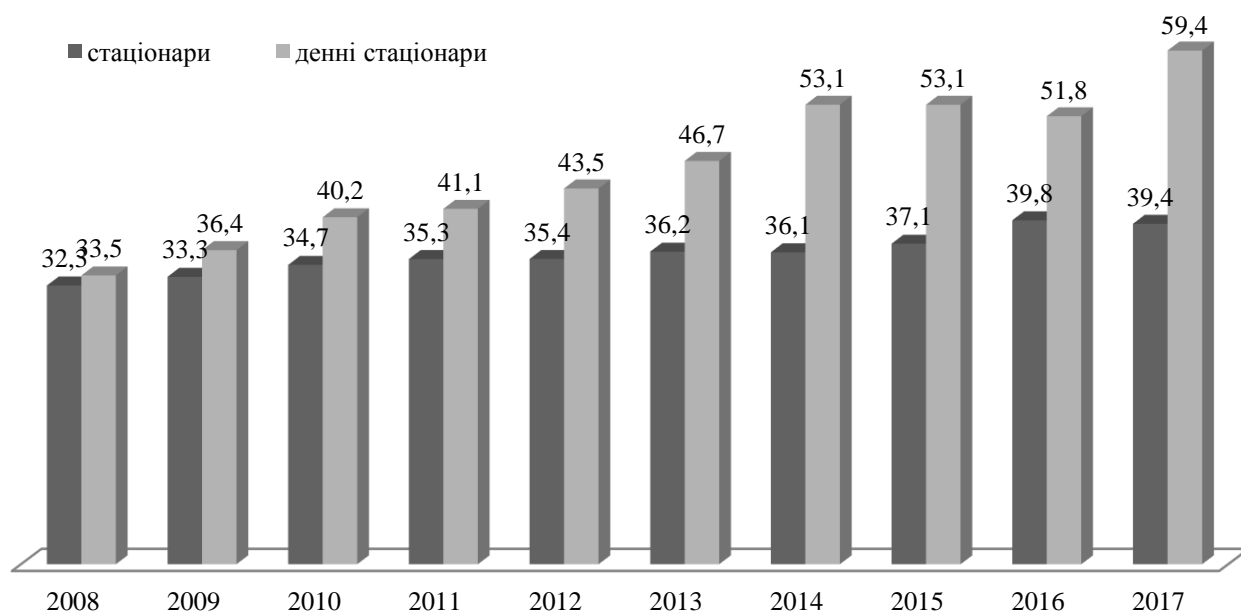

Рис. 3. Обіг ліжка у стаціонарах та денних стаціонарах для дітей Львівської області у 2008-2017 рр.

У 2016 р. показники обігу ліжок, як у ДС, так і у стаціонарах області, перевищували відповідні середні показники по Україні (51,8 проти 42,3 у ДС та 39,8 проти 35,2 у стаціонарах) [10].

Як свідчать дані таблиці, у 2017 р. половина (52,3%) ліжок ДС області була розгорнута у міських, центральних

міських та дитячих міських лікарнях. Найбільші ДС для дітей працювали у м. Львові – в одній із міських поліклінік (29 ліжок), дитячій міській клінічній лікарні (25 ліжок), обласній дитячій клінічній лікарні «ОХМАТДИТ» (20 ліжок). Найменш потужними були ДС сільських амбулаторій (1-2 ліжка).

Таблиця

Кількість ліжок дитячих денних стаціонарів, їх потужність та число закладів охорони здоров'я, які мають денні стаціонари для дітей

Тип закладів охорони здоров'я	Кількість						Потужність ДС (ліжок) 2017	
	ліжок			закладів охорони здоров'я			(M±m)	min-max
	2008	2017	приріст (%)	2008	2017	приріст (%)		
амбулаторії/ambuлаторії сімейної медицини	6	4	-33,3	3	1	-66,7	4,0	
сільськіambuлаторії/сільськіambuлаторії сімейної медицини	33	19	-42,4	20	14	-30,0	1,4±0,1	1-2
дитячі міські лікарні	45	25	-44,4	2	1	-50,0	25,0	
міські, центральні міські лікарні	48	37	-22,9	10	9	-11,1	4,1±0,9	1-10
центральні районні та районні лікарні	34	40	+17,6	7	8	-14,3	5,0±1,4	1-5
поліклініки великих міст	37	29	-21,6	2	1	-50,0	29,0	-
обласні дитячі лікарні	-	20	-	-	1	-	20,0	-
Всього	203	174	-14,3	44	35	-20,5	5,0±1,1	1-29

За період 2008-2017 рр. у Львівській області на 20,5% зменшились кількість ДС для дітей (із 44 до 35) та на 14,3% зменшилась кількість ліжок у них (з 203 до 174). Найвищий показник обігу ліжка був зареєстрований у ДС міських та центральних міських лікарень (79,4) ДС поліклініки м. Львова. У ДС сільських амбулаторій цей показник становив 40,6, а у ДС центральних районних на районних лікарень – 36,3.

Показник кількості пролікованих у ДС дітей на 1 тис. зареєстрованих захворювань у 2016 р. в області був нижчим за відповідний показник по Україні (10,70 проти 16,15) [10].

Співвідношення поширеності хвороб дитячого населення та частоти госпіталізації хворих дітей у стаціонари Львівської області у 2016 р. було на рівні середнього показника по Україні (8,25 проти 8,53) [10].

Висновки

З 2008 до 2017 рр. показник забезпеченості дітей області ліжками у дитячих ДС знизився на 10,1% (до 3,6 на 10 тис. дітей), а рівні госпіталізації дітей у ДС зросли на

61,3% (до 213,6 на 10 тис. дітей) за рахунок зростання обігу ліжок ДС на 77,4% (до 59,4) та зменшення кількості дітей області на 5,7%. За цей же період забезпеченість дітей області стаціонарними ліжками також знизилась на 8,8% (до 53,2 на 10 тис. дітей) з одночасним зростанням частоти госпіталізації у стаціонари на 13,6% (до 2097,4 на 10 тис. дітей) за рахунок зростання обігу ліжок у стаціонарах на 22,0% (до 39,4) та зменшення кількості дітей області.

Обіг ліжка ДС області був вищим, ніж у середньому по Україні. Нижчі, у порівнянні із середньоукраїнськими, рівні госпіталізації дітей області в ДС були пов'язані із нижчим рівнем забезпеченості дітей області ліжками дитячих ДС, а не з інтенсивністю їх використання.

Перспективи подальших досліджень

Потребують подальшого вивчення потреба дитячого населення у наданні медичної допомоги в умовах ДС, стан матеріально-технічного забезпечення ДС та якість надання медичної допомоги у них.

Література

1. Лехан В. М. Організація медичного обслуговування / В. М. Лехан // Основні шляхи подальшого розвитку системи охорони здоров'я в Україні; під заг. ред. В. М. Лехан, В. М. Рудого. – К. : Вид-во Раєвського. – 2005. – С. 44–53.
2. Лемішко Б. Б. Удосконалення фінансово-економічного механізму державного управління закладами позаштатної стаціонарної допомоги / Б. Б. Лемішко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://relay.kbuara.kharkoVol.ua/e-book/apdu/2011-2/doc/2/07.pdf>.
3. Пономаренко В. М. Сучасний стан і перспективи розвитку стаціонарозамінних форм медичної допомоги / В. М. Пономаренко, Л. І. Галієнко, М. В. Медведовська // Вісник соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2001. – № 3. – С. 39–42.
4. Подоляка В. Л. Наукове обґрунтування моделі оптимізації стаціонарної допомоги у великому промисловому місті. – К., 2008. – 36 с.
5. *Hospitals in a Changing Europe*; ed. by M. McKee and J. Healy. – European Observatory on Health Care Systems, Series, 2002 [Electronic resource]; Access mode: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0004/98401/E74486.pdf.
6. Стан здоров'я дітей 0–17 в Україні та надання їм медичної допомоги за 2009 рік. – К. : МОЗ України, Центр медичної статистики МОЗ України. – 2010. – 256с.
7. Стан здоров'я дітей 0 – 17 в Україні та надання їм медичної допомоги за 2010 рік. – К. : МОЗ України, Центр медичної статистики МОЗ України. – 2011. – 264 с.
8. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2012 рік / за ред. Р.В. Богатирьової. – Київ, 2013. – 464 с.
9. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2014 рік / за ред. Квіташвілі О.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2015. – 460 с.
10. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ: «Медінформ», 2017. – 519 с.

Дата надходження рукопису до редакції: 17.07.2018 р.

**Состояние и динамика организации
оказания медицинской помощи детям
в дневных стационарах***О.Б. Олексюк*

Львовский национальный медицинский университет
имени Данила Галицкого, г. Львов, Украина

Цель – изучить состояние госпитализации детей Львовской области (Украина) в дневные стационары в 2008-2017 гг. и сравнить ее с состоянием госпитализации детей в стационары больниц.

Материалы и методы. Проанализированы данные отчетов учреждений здравоохранения Львовской области об их деятельности (фф. №20 МЗ Украины) за 2008-2017 гг. Используются методы: статистический, аналитический, сравнительного анализа.

Результаты и выводы. С 2008 по 2017 гг. показатель обеспеченности детей области койками в детских дневных стационарах снизился на 10,1% (до 3,6‰), а уровни госпитализации детей выросли на 61,3% (до 213,6‰) за счет роста оборота койки на 77,4% (до 59,4) и уменьшения количества детей области на 5,7%. За этот же период обеспеченность детей области койками в стационарах больниц снизилась на 8,8% (до 53,2‰) с одновременным увеличением частоты госпитализации на 13,6% (до 2097,4‰) и оборота койки на 22,0% (до 39,4).

Оборот койки дневных стационаров области превышал показатели по Украине. Более низкие, по сравнению со среднеукраинскими, уровни госпитализации детей области в дневные стационары были связаны с более низким уровнем обеспеченности детей койками, а не с интенсивностью их использования.

Ключевые слова: госпитализация, дневные стационары, стационары, дети.

**State and dynamics of the medical care organization
for children at day hospitals***O.B. Oleksiuk*

Danylo Halatsky Lviv National Medical University,
Lviv, Ukraine

Purpose – to study the state of hospitalization of children in Lviv region (Ukraine) to children's day hospitals, functioning in outpatient institutions, during 2008-2017 and to compare it with the state of hospitalization of children at hospitals.

Materials and methods. The reports of health care institutions of Lviv region about their performance during 2008-2017 were analyzed. Used methods: statistical, analytical, comparative analysis.

Results and Conclusions. From 2008 to 2017 the number of day hospital beds per 10 thousand of children in Lviv region decreased by 10.1% (to 3.6), while hospitalization rates increased by 61.3% (to 213.6 ‰) due to the increase of the throughput per day hospital bed by 77.4% (to 59.4) and the decrease of quantity of children in the region by 5.7%. During the same period the number of hospital beds per 10 thousand of children decreased by 8.8% (to 53.2), with the simultaneous increase of the hospitalization rate by 13.6% (to 2097.4‰) and the throughput by 22.0 % (to 39.4).

The throughput per day hospital bed in the region exceeded the mean indices in Ukraine. Lower hospitalization rates to day hospitals in the region, in comparison with the average in Ukraine, were associated with the lower number of day hospital beds per 10 thousand of children, not by the throughput of a bed.

Key words: hospitalization, day hospitals, hospitals, children.

Відомості про автора

Олексюк Ольга Богданівна – к.мед.н., асистент кафедри громадського здоров'я факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; вул. Пекарська 696, м. Львів, 79010, Україна.